

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 kor
 Fél évre 4 kor
 Negyed évre 2 kor
 Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttér példára 50 fillér.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
 Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajtájados:
STRAUSZ SÁNDOR.

Ekhó.

II.

(hj) Muraköz tehát szunnyad!

Szendereg, mint oly médium, mely alkalmatos lenne — politikai vagy etikai szempontból — horvát eszmékkel való megöltésre. A Hrv. Pravo cikkelyirójának fáj ez a látszólagos »nemzeti halál«. Hiába a mézes-mázás ígéretek és maszlagos csábítató-sók szérumával való bejotogtatás: a muraközi »horvát nemzet« nem érez től . . .

Kövessük a cikkelyiró gondolatjárását! Miért nem érez föl a muraközi polgártárs a harsonák riogatóására; a puha kacsók narkotizálóan émelyítő lágy tapintására; a hol palástolt, hol kiszögellően érdes fenyegető szózatra?

Mert nem érti az illir beszédet. — Hiába magyarázza szegény embernek az újság vagy a propaganda apostola: hogy milyen jó dolga lesz, ha nemcsak viseletben, szó-kásban, de nyelvben és érületben is ászimilálódik »fajával«; — potomra buzdítja, leddi, serkentli, hogy olvasson szorgalmasan »nemzeti« hirlapokat: a megcsöknyösödött szerencsellen muraközi komikusan konservatív megátalkodottságában váltig azt rebegi, rándítván egyet-egyet a vállán: »Ako su brez toga mogli biti naši stari, moremo biti i mi . . . No je . . . Pakajder . . .

Végül kidöccen apostoli flegmájából a horvát testvér is és fölfortyanva, kedveszegetten mondja, hogy ilyen konokul »erkölcsös« (csöknyös somogyiasan) népséggel sem mire se megy az ember.

De a cikkelyiró mégse vágja pennáját sem a kallamáris mellé, sem enkardjába nem dől modern Brutuszként.

Sőt!

Terveket érlel. Nem sokat sopánkodik, hanem a tettek terére kanyarodik be.

És azt mondja: Ezt a népet elrontoták ugyan a magyarok, művelődni se szeret, kissé hajlik a softise-ok felé is, (tán merész parabola vonalban is és noha valóságátán exorbitánsul elfogult, ám hazafiságában még a szöszékről elhangzó szózat se rendíti meg: mégis meg kell ő kigyelmét ragadni akár üstökénél, akár tarkójánál és bele kell hajtani a horvát Gájszellemű propaganda gáudiumi jármába.

De hogyan? — Ajánlata, illetőleg javaslata a következő:

Teremtünk lapot Čakovacon. Vezessük azt nyíltan. Ne féljünk a nyilvánoságtól. A nyilvános ellenőrzés csak erősebb rugója lesz a vállalkozásnak. De a nyelve ne legyen »kájkávé«, hanem a zágrábi irodalom nyelvén írójék stb. stb. Mert a muraközi nyelv neveléses . . .

Hát — kérjük alázattal — minden nyelv nevelésessé válik, ha azt ki akarjuk gonyolni; amin jogy jargonszerű hangjelés-

sel előadva a legszebb szolozsma vagy himnusz is megkacagtat s viszont a legkabarébb izü kupte is szavalható oly emfázissal és hatással, hogy megrikálja a legkeményebb szívű szillyát is . . .

Nekünk a muraközi nyelv nem neveléses. Nem is szabad hogy az legyen. A H. Pr. cikkelyirójának csak hadd legyen neveléses! Talán Jeau Paul mondta, hogy Le laide c'est le bean. (A rut a szép!) Legyen nekünk is szép az ő vontatottan elnyújtott, idegenszerűen hangsúlyozott idiomájuk.

Sőt részünkről ez a lesajnált, palléroztatlan nyelv lehet győzedelmünk kilincse. Nekünk kilinc, nekik a veszteség és eszméjük bilincse.

Minden nép (minél műveletlenebb, annál inkább) konzervatív, zárkózott természetű. Nem szereti az újítást, a változtatást, a modern idők reformáló szellőjét, mert ez a szellő meghüti vagy felhevíti véréit s vagy megbokrosodik attól, vagy indulatba esik tőle . . .

A horvát agitátor urak megvetik a muraközi nyelvet, meg sem értik, mert lenézik beszélőjét, mert hahotára, csufolódásra készleteli nevető arcizmaikat.

Am csak hanyagolják el ezt az idiotmát!

Nekünk éleszetünk kell azt a horvát nyelvnek ámbár csak tört. multja lehet Magyarországon — jövője és életföltétele, sem jogosultsága nem lehet — mégis azt javasolnók a muraközi magyar intelligenciának, gyűjtse össze a muraközi nép egyetemes nyelvkincsét, amely köztudatban él, közhaználatban van, de csoportosítva nincs; alakuljon egy Muraközi Közművelődési Egyesület, adja ki e szótárat. A mely terminus technikus hiányzik belőle, vegyük hozzá a magyar szót. A horvát anyanyelvű muraközi magyar ugyis úton-útfélen használja a »nácok«, »kiskor«, »targalás«, »tervensék«, »idézés« stb. szavakat. Vezesse be a muraközi újság e szókészletet újságjába és használja következetesen. Egyszer már pedzeltem, feszegettem ezt a kérdést, de azt az ellenvetést hallottam, hogy a grammatika és nyelvérvék nem veszi azt be. Hát, kérem szívesen, mikor eleink így irtak: »Az assessor azt üzeni spectabilisnak, hogy a restauration sine dubie assistálni ne terheltsék, etc. etc.« Jó Zrinyi is leirta, hogy »szegin az magyar nyelv.« De meggazdagodott. Gazdagitsuk meg mink ily magyar szókészlettel a kájkávyelvjárását. A nyelvérvék és nyelvszellem fontos tényező, de a divatnak hódol. (Irtuk mink is így: »mellyel, aztán mellet, aztán melyel, aztán melylyel — és a Bodnár hullámmélete szerint ismét — melyel! . . .) E faktoroknál előbbrevaló a beolvasztó munka és a nemzeti egyesítés országgyárapító szent munkája . . .

. . . A Muraközi Közm. Egyesületnek sok üviga lesz . . . Csak legyenek benne

tevékeny, lelkes és önzetlen magyarok s Muraköz magyarrá vedlik . . . A horvát okvetetlenkedők harca pedig nem guerilla, hanem gorilla — harccá ormóttlanodik majd.

Az igazság nevében! . . .

Ami régen történt, azt mondják rá . . . talán nem is igaz! . . . Pedig hát éppen az az igaz a leglőbbször, mi a multban történt! . . .

Ilyen örök igazsága különösen a magyar nemzetnek van sok! . . . Most az egyszer azonban a sok közül egyet említek meg csak, és ez a bazini és szentgyörgyi grófi család dolga lenne! . . . Tudom egynehányan saványu arcot vágnak e szók hallatára! Hogyan! . . .

Mert hát ma a hivatalos világ . . . nem tud és mitsem akar tudni a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi családról . . . melynek, hogy ma is lenne élő tagja . . . képtelenségnek tartják egyséki! . . . Egyséki! És ezek csakis azok lehetnek, kiknek ma kezében van az a vagyon, mely valaha . . . nem is régen, még csak 1550-ben, a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi-család tulajdona volt.

De az osztrák uralkodók elkövelték azt a hallatlan dolgot (nem egyedül eselt!) hogy megjutalmazandó kedvelt híveiket . . . nem a magukét adva, odaajándékozták előbb zálogjogon, később örökjogon a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi-család vagyónát . . . ennek is, annak is, végül a Pálffy-családuak! . . .

Igy aztán koldus lett s üldözött lett az a család, melynek birtokaiért kellett e sorsra jutnia! . . .

Ilyen példa, rossz példa! . . .

És az ilyen igazságszolgáltatás nem helyes dolog; mint ahogy az ilyen áron szerzett birtok nem lehet áldásos dolog annak a kezében, kinek tulajdonává lett. Menyire igaz ez, bizonyíthatja az, hogy Isten keze akkor sújtotta le e birtokok tulajdonosát, gróf Pálffy Jánost Bécsben . . . mikor a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi-család ma élő vérbeli utóda, egy diszmun-kájában megirta családjá történetét, üldözletését és Isten hitva segítségül annyi évszázad után! . . .

És mi történt?! Az, hogy a külön gróf Pálffy János, kit a szédületes vagyon boldoggá nem tett; ki egy francia marchal ágában tudott csak aludni, s ki a Rákóczi-ak sirboltjába temettetni rendelte magát . . . e könyv megjelenése után rövidesen meghalt! . . . Lehet, a lelkiismeretfurdalás vitte a sirba e könyv olvasása után, tudva, hogy amíg ő milliói ura, azt valaha ősei másoktól vették el, ha mindjárt . . . érdemeik jutalmául is!?

Igaz, a multban eselt sérelmeket orvo

solni nem lehet; de van emberi lelkiismeret és ehhez szólók, mikor azt az eszmét vetem föl, hogy ideje lenne . . . ha a Pálffy-család ama tagjai . . . kik gróf Pálffy János után ma mint boldog örökösök dörzsölik kezeiket . . . emberi belátásból — mert hát paragrafusról szó nem lehet — az örökklendő milliókból legalább néhány százezerrel jutlatnának el a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi-család ma élő tagjához, utódjához! . . .

Ez emberséges, szép dolog lenne, kien-gesztelődése a multban élt ősöknek utódjában! . . . Ellensúlyozása ama átkoknak, melyek eme örökklendő milliókhoz fűződtek a multban és a jelenben! . . . Nemes tett! Nemesebb mint egy versenylo, vagy egy prima ballerina, vagy pezsgős dáridó — mi-egyből grófi szórakozás! . . .

Elvégre megérdemelne ezt a morzsát a ma élő utód, ki bírja egy ország népének a szimpáthiáját, érdeklődését és igazságér-zetét! . . . Hogy pedig a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi-család ma élő utó-da: Szentgyörgyi György Gusztáv neve . . . nem foglaltatik benne a góthai almanach-ban, azt előre is tudjuk! de hát ennek nem Szentgyörgyi az oka, de az a bizonyos gó-thai almanach! Mi egyébként góthai almanach nélkül is tudjuk . . . vaj' ki ő és merre van hazája! . . . Címét pedig . . . bármelyik szerkesztőség megmondja!

Bátsi Balla Jenő.

K Ü L Ö N F É L É K.

Négy nap óta . . .

*Négy nap óta korhely voltam, mulattam.
Jó anyámat bánat fogja miattam;
Félt engemet a szegény, de félt nagyon,
Hej pedig kár, nem segít már, nem segíthet a bajon.*

*Mert mióta hűtlen lettél anyádom;
Ez a világ nékem csak egy siralom.
Ez az élet öröktartó díjazaka,
Hisz Te voltál, csak Te voltál az egyetlen csilaga.*

*Most már látom nem sokáig élhetek,
Mégölnek a gyótró kínzó szellemek.
Most már látom megöltök ti engemet,
Csábítgató hiborajkak, csalogató szép szemek.*

*Beteg vagyok, lábzan égő nagy beteg,
Mint a rozgó nyárfafelevél reszketek.
Arcom halvány, sápadt, mint a holdvilág,
Hervadt, fonyadt, miként ősszel, késő ősszel a virág.*

*Négy nap óta korhely voltam, mulattam.
Jó anyámat bánat fogja miattam, —
Félt engemet a szegény, de félt nagyon,
Hej pedig kár, nem segít már, nem segíthet a bajon.*

Neuvidéter Jenő.

— **Kinevezés.** A zalaegerszegi pénzügy-igazgatóság Guelminé Alajos érettségi vizsgálat perlaki lakost a perlaki m. kir. állampénztárhoz díjtalan állampénztári gya-kornokká nevezte ki.

— **Állatdíjazás.** Perlakon, f. hó 21-én állatdíjazás tartatott, a melyen a Zalavármegyei Gazdasági Egyesület részéről Koller István, Hajós Mihály és Sárközy Viktor g. e. titkár jelent meg.

— **Uj gazdasági egyesületi tag.** A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmányja legutóbbi ülésébnél Ehrenreich Nándor dekanóveci plébánost az egyesület tagjai sorába felvette.

— **Ujöv.** Tegnap és ma, f. hó 26-án és 27-én ünnepelték meg az izraeliták az uj-évi ünnepeket, a Ros-Hasonot. Számításuk szerint a világ teremtése óta az 5669-iket. Ezeken a napokon minden üzlet zárva volt, a munka szünetelt, mert minden hívő isten-

házába sietett vezetelni, imádkozni. — Ok-tóber hó 5-ére esik Jam-Kipur, a hosszú böjt nap, október 10, 11, 17. s 18-ra pedig a sátoros ünnepek.

— **Tanítói jubileum.** A perlaki állami elemi fiu- és leányiskola, valamint az ottani kisdiedóvádi tanítótestülete f. év október hó 18-án Tóth Sándor igazgató-tanítónak, 25 éves igazgatói működése alkalmával — jubileumot rendez. Az ünnepély az alábbi műsor keretében fog lefolyni: 1. Reggel 8 órákor magyar énekes szent mise. 2. Hym-nus: éneklék a IV. V. VI. fiu- és leány oszt. növ. 3. Ünnepi megnyitó beszéd. Tartja: dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő. 4. Tanítótestületi üdvözlő beszéd. Tartja: Náday Ferenc áll. tanító. 5. Alkalmi ének: éneklék a IV. V. VI. fiu- és leány o. növ. 6. Ifjusági felköszöntő beszédek. Tartják: Kősz István VI. o. Zala Mariska VI. oszt. tanulók. Tamás Ida és Németh Jolán II. sz. ovodai tanulók. 7. Szózat: éneklék a IV. V. és VI. fiu- és leány o. növendékei. 8. Üdvözlések: a testületek és a gondnokság részéről. Dél-után 1 órákor a perlaki »Muraköz-Szálloda« nagytermében társasbéd tartatik.

— **A pápa jubileuma.** X. Pius pápa lel-kipásztórságának félszázados jubileuma alkalmából mult vasárnap délelőtt 11 órákor ünnepi hálaadó istentisztelet volt a helybeli róm. kath. templomban. Ez alkalommal az ünnepi beszédet, valamint a szent misét és Te Deumot Varga Volfgang hittanár mon-dta. Az áll. tanítóképző-intézet énekkara pe-dig egyházi énekeket és a pápai himnusz-t énekelte. A jubileumi istentiszteleten számos hívő vett részt.

— **A „Muraközi Tanítókör“** választmá-nya f. hó 22-én Brauner Lajos elnöklete alatt ülést tartott, a melyen a következő ta-nítóköri ügyek tárgyaltak: 1. A választ-mány tudomásul vette elnöknek a f. év má-jus hó 7-én Ráczkánizsán megtartott rendes évi közgyűlésből kifolyó dolgok és indítvá-nyok elintézését. 2. Tudomásul vette a köz-ponti választmánynak f. év május hó 27-én Zalaegerszegen megtartott üléséről felvett jegyzőkönyvet, — mely jegyzőkönyv 1—1 példány a muraközi iskolák s egyes tagok számára elnök által elküldetett, — 5, 6 és 14. pontban foglalt határozatait. A ta-nítókör minden tagja után járó 50 százalék központi járandóság f. év május hó 7-től számították. 3. Török Pál volt belicai kán-torlanító elhunytja feletti részvétenek jegyző-könyvileg ad kifejezést s hasonló hozzájá-rulás céljából a közgyűlés elé javaslatot tesz. 4. Uj tagokul beletélek a körbe: Áts Erzsébet muraszentmártoni róm. kath. tani-tónő, Szenteh Dezső gazdasági szaktanár Csáktornya, Hladovszky Ilona áll. óvónő Draskovec, Rády Gizella és Stiglbauer Ma-tild közs. óvónők Muracsány, Kozma Imre stridói, Holcer Béla és Koller Teréz domá-sineci, Pál Lajos és Braun Margit dekanó-veci, Lépi Valéria orehovici áll. tanítók, il-letve tanítónők. 5. Kiléptek a körből: Bauer Lujza volt draskoveei állami óvónő, Varga Ida volt muraszilvágyi r. k. tanítónő, Bu-gela Matild és Halápi Hermin volt murac-sányi közs. óvónők, Korpitsch Margit volt katori közs. tanítónő. A »Muraközi Tanító-kör« tagjainak száma jelenleg: tiszteletbeli tag 2, rendes tag 117, pártolótág 1. — 6. Foglalkozott a választmány a teljesen fel-szaporodott tagdíjhátralékok, és egyes tagok eddigi perköltségeinek mikénti behajtásával is. A választmány határozatilag kimondta, hogy az eddig fölmerült perköltségek a há-tralékhoz csatolatlanak mint alapkövetelés, s

ha f. év december hó 1-ig a hátralékos ta-gok fizetési kötelezettségeiknek egeget nem tesznek, az összes hátralék ügyvéd útján hajtatik be. 7. Tudomásul vette a választ-mány a pénztárosi jelentést. Eszerint a ta-nítókör bevétele 34413 Kor. kiadása 3303 kor. pénztári maradvány 31110 kor.

— **Pályázat segédjegyzői állásra.** A csáktornyai járáshoz tartozó Csáktornya nagyközségben a községi segédjegyzői állás lemondás következtében megüresedvén, erre f. év szeptember hó 29-ig pályázat van hir-detve. A választás f. év szept. hó 30-án d. e. 10 órákor fog a csáktornyai irodában megtartatni.

— **Körözés.** Magyarits István volt drá-vaszentm. hályi lakos, szolgálgegy, hatóság-i közeg megsértése által elkövetett kihágásban el lett ítélve. Nevezett egyén azonban az ítélet végrehajtása előtt ismeretlen helyre távozott. A helybeli főszoigabiroi hivatal most elrendelte Magyarits nyomozását.

— **Tűz.** F. hó 9-én a délutáni órákban Komenár András VIII. hegyker. lakosnak szalmával fedett istálló, pajta és kamara te-tőzete leégett. Ezenkívül lakarmány és e-gyéb gazdasági eszköz is a tűz martaléka lett. A kár mintegy 400 kor. Az épületek biztosítva voltak. A tűzet Komenár 4 éves Ferenc és Márk nevű fiai követték el. Ugy Kamenár, mint neje szül. Kontrec Katalin gondatlansággal a helyi kir. járásbiróságnál feljelentettek.

— **Testi sértés.** Poje Balázs stridói lakos, kereskedő, f. hó 13-án, nem tudni mi okból, nejét, szül. Volf Antóniát az esti órákban oly annyira megverte, hogy a se-gény asszonyon az orvosi látlelet szerint mintegy nyolc napig gyógyuló testi sértést ejtett. — Szeptember hó 7-én pedig Grula Antal kopaszhegyi lakost veje, Kernyak Ist-ván, eddig ismeretlen okból megátadta és elverte. Mindkét terhelt a büntető bíróság-nál a csendőrség részéről feljelentetett.

— **Lopás.** Két jómádár, Komár Imre és Herjavec Ágnes sztanetinechgyi lakosok bűnügye most került csak a nagykanizsai kir. ügyészség elé. Nevezettek ugyanis még 1905. évi utolsó negyedében Hegyed Ágnes pernyáki lakos kárára betörés útján 5 drb. gulykát 30 kor. értékben elloptak. Most nap-világra került a lopás, feljelentésük meg-történt.

— **Leszállítják** a telefon díjakat. Régóta jár a hire annak, hogy a most érvényben lévő telefondíjakat leszállítják, mert tulságo-san magasak. Ez a terv valóra válik. A ren-delet már készen van a kereskedelemügyi miniszteriumban és csak idő kérdése, hogy kibocsássák. A rendelet 1909. január 1-én lép életbe, de csakis a helyközi haszná-latban.

— **Az alsólendvai Hadik-mumia.** Az al-sólendvai Szentháromság kápolnában levő Hadik-mumia még sem kerül a zalaegerszegi muzeumba. Mint az »Alsólendvai Híradó«-ban olvassuk, erős akció készül megindulni Al-sólendván, hogy ezen nemzeti kincs, — per-sze eddigi megszegényítő helyzetéből a kiér-demelt polcra felemelve — továbbra is Al-sólendván maradjon. Mi csak helyeselhetjük az alsólendvaiaknak ezen nemzeti önértelből kiinduló lelkes akciójukat s kívánjuk, hogy e tettüket mielőbb teljes siker koronázza.

— **Vagyon rongálás.** Knézics Imre var-gahegyi lakos f. hó 13-án az éjjeli órákban Poje Antal ugyanoltani lakos, korcsmáro-snak üvegekben, ablakokban és edényekben 13 Kor. kárt okozott, s ugyanez alkalom-mal a korcsmárosnak egy 10 Kor. értékű

bolját is ellopta. Knézics ezen vagyonron-gálásért és lopásért a helyi büntetőbíró-ságnak feljelentette.

— **A Temesvármegyei Gazdasági Egye-sület** f. évi október hó 10, 11 és 12-én Te-mesváron a polgári lövőde kertben rendezendő országos jellegű baromfi, házinyul, galamb, bor és gyümölcskiállításáról szóló tervezeletet e napokban küldte szét az or-szágbaromfielleneszőri bor és gyümölcsster-melőinek. Amint a tervezetből kivehető ezen kiállítás térdjai az idei kiállítások között a legolcsóbbak és emellett tömeges állami bevásárlásokról gondoskodás történt mivel a m. kir. földművelésügyi kormányon kívül az aradi jószággazgatóság a helybeli állatne-nyésztési felügyelőség és egyesületek is nagyobb bevásárlásokat fognak eszközölni.

— **Borozás közben.** Csaknem halálos kimeneteli szerencsétlenségről ad hírt strí-dói tudósítók. A múlt vasárnap délután történt, hogy Meizl Károly elment Novin-scsák Ferenc erzsébetlaki földművesgazdához hogy borát megköstölje. Egész délután bo-rozgatnak, miközben kedélyesen elbeszél-tek egyről-másról. Többek között előjött a szó a vadászatról s ezzel kapcsolatban a fegyverekről. A házigazda megmutatta ven-dégének revolverét, melyet az kezébe vett és nézegetett. A revolver töltött volt, mit a-zonban ők nem tudtak. A fegyver, miközben Meizl forgatta, elsült és a golyó bal lábába furódott. A szerencsétlen embert súlyos se-bével a muraszombati kórházba szállították.

— **Magyarosítás.** Bizony mindent fel lehet használni a magyarság, a magyar szel-lem és az iskola érdekében. A zalabagonyai tantesület elhatározta, hogy ezidén kará-csonyra az egyik tanteremben a tanulóifju-sággal pásztorjátékokat fog előadni. Két fon-tos hivatalosa van az ilyen pásztorjátékok-nak! Ugyanis a nép lelkét műveljük, ne-mesítjük s ez által Zalabagonyan, vendlakta vidéken nemzeti missió teljesíthető vele. Az egyszerű népies modoru előadásból a nép magyar szellemet szív magába s ha a nép-játékok eredeti jó magyar népszokásokkal fű-szerezük, hát elsajátítja a vend nép ezt is. A befolyt filléreket az iskola céljaira lehet aztán fordítani. Szívesen, örömmel, látogatja a nép az ilyen előadásokat, mert a vallási érzelem is oda vonza őket, leszámítva azt, hogy a vend nép különös örömet lel min-den mutatvány-félelben! —

— **Köszönet!** Fogadja Szerkesztő Ur a vend gyermekek számára küldött jó szí-vü adományáért igaz köszönetem kifejezését. — Együttal köszönetet mondok Strausz Sándor könyvkereskedő ur szíveségéért is. Hazafias üdvözléssel: Hegedüs Elek tanító.

— **Aranylakodalmom.** Czirkovics János és neje szül. Sáfán Agota 1908. évi szept-ember 19 én ünnepelték gyermekeik és u-nokáik körében Ogulinban, házasságra lépé-sük 50-ik évfordulóját jó egészségben. Az előbbi 75, utóbbi pedig 69 éves. A ritka és lélekemelő családi eseményről azért emlé-kezünk meg, mert Czirkovics János felesé-gével valamikor csáktornyai lakos volt s most fiánál tartózkodik Horvátországban.

— **Zalavármegyei tanítói.** A kir. tanfel-ügyelőség legutóbbi kimutatása alapján Za-lavármegyében ezidőszert 788 tanító mű-ködik akik 448 iskolában látják el az ok-tatást. És pedig 11 polgári iskolában műkö-dik 59 tanító, 54 állami elemi iskolában 172 tanító, 70 községi iskolában 385 tanító, 22 ref. iskolában 23 tanító, 16 ág. ev. isko-lában 17 tanító és 10 izr. iskolában 20 ta-nító. Általános ismétlő iskola van 326 is-

kola mellett, gazdasági ismétlő iskola van 42 iskola mellett. A kisedvédelmet 29 o-voda, 6 állandó gyermekmenedékház, 34 nyári menedékház látja el. A tanítók fizet-és kiegészítés és korpóllék címén évenként 173.099 K. államsegélyt élveznek, amely összeg 387 tanító között oszlik meg

— **A muravidai iskola.** Lapunk multkori számában röviden megemlékeztünk arról, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 15-én tartott őszi közgyűlésében tárg-yalta Muravid nagyközség képviselőtestü-leének az ottani iskola községi jellegének megállapítása tárgyában hozott határozatát. A nagyközség határozata ellen Peczek György c. kanonok, tükessenzyörgyi plébános a közgyűlés napján felebbezést jelentett be. A közgyűlés azonban Peczek György kérelmé-t elutasította. Hogy minő eszközökkel dolgo-zott a kanonok ur, élénk világot vet ezen eljárására az alábbi levél, melyet egész ter-jedelmében részünkről minden kommentár nélkül közlünk, s melyért a levél beküldője teljes szavalósságot, felelősséget vállal. A le-vél így szól:

•Tekintetes szerkesztőség!

Szíveskedjek az alábbi soraimnak, melyeket minden kommentár nélkül ezennel beküldök, b. lapjában helyt adni. Igaz, e közleménynek helyes címe lehetne: «A pü-spökjelölt, mint vándorkomédiás Muraköz-ben,» de amint megjegyeztem, minden kom-mentár nélkül írom le az eseményt. A mu-ravidai volt r. k. hitfelekezeti iskola községi jellegűvé való nyilvánításának törvényható-sági jóváhagyása a vármegye ez évi őszi közgyűlésének tárgysorozatába volt felvéve, mit is megtudván Peczek György c. kano-nok, ismert nevű kath. népszövetségi stb. vezérferfi, a közgyűlést megelőző vasárnap-on, azaz szept. hó 13-án megjelent a köz-ségben, Muravidon, s fölmenvén a templom-ban a szószékre, a következőkép vitézke-dett: »... Idejöttem felekezeti iskolákat és szent vallásokat védelmezni! Kérlek ben-neteket, felekezeti iskolákat át ne adjátok senkinek, mert mind azok, akik állami is-kolat akarnak, megcsalnak benneteket. Kül-önösen szülői gyermekeitek lelkét ne ad-játok senkinek; az állami iskoláknál a ti vallástokat nem ismerő tanítók vannak, ilyenek hogyan taníthatnának vallást. Hodo-sánban is kálvinista és ó-hitű tanítók van-nak; mint egyházmegyei tanfelügyelő fájda-lommal látom, hogyan van az állami isko-lákban a vallás tanítás, ott nem kötelesek imádkozni a tanítók, ott csak olyan imád-ságot lehet elmondani, amelyben sem Jézus, sem Mária neve elő nem fordul. A hol ál-lami az iskola, ott nem parancsolhatnak a tanítóknak a szülők. Pl. Perlakon is egy szülő a tanítóhoz ment valamit fia ügyében kérdezni, mire a tanító az illetőt kidobta az iskolából. Ha felekezeti marad az isko-latok, mindvégig ti fogtok ott parancsolni. Ne hagyjátok, ne adjátok a felekezeti iskoláto-kat és ezzel szent vallásokat.» Ezen szavai-nál fölülmulva önmagát, valósággal sirva is fakadt.

•O lacrymae doloris.»

Muravid, 1908. szept. 22-án.

Egy jelenvolt.

— **Olcsó bevásárlási forrás** szörme áruk, téli bundák, ruhák mérték szerint és készen nagy választékban és jutányos áron kaphatók **Nádasi József** térfiszabó, ruha-kereskedőnél Csáktornyan.

— **Az ipartestület köréből.** Az orszá-gos iparszövetség az új iparlévény revizio-jára vonatkozó kongresszusát f. év okt. vé-gével fogja megtartani Budapesten, mely alkalomra a helybeli ipartestület köréből Ke-lemen Sándor, Tersztenyák Bódog és Hübsch Manó iparosok küldetnek ki.

— **Mezőgazdasági bizottsági tagok.** A járási mezőgazdasági bizottság szervezéséről szóló vármegyei szabályrendelet 2. §-a értelmében a csáktornyai járási mezőgazda-sági bizottság rendes tagjaivá megválaszta-tak: Kayser Lajos, Muray Róbert, báró Kne-zevich Viktor, Tomka György, Tóth István, Kecskés Ferenc, pótlagokká: Mesterich Ala-dár, Kovács Emil és Löwensohn Miksa. — A perlaki járásban: Purics Ményhért, Mest-rics Gábor, Peczek György, Habus Mihály, Verly Ernő, Glávina András, pótlagok: Nagy Elemér, Kovács János és Spitzer József.

— **Katonáink hazatérése.** Az idei vesz-prémi nagy királygyakorlatok immár véget értek. Az azokon részt vett 140 000 ember a szélrózsa minden irányában már állomá-s-helyére tért. A csáktornyai ulánus ezred le-gényesége is e napokban megérkezik. F. hó 25-én a déli órákban vonult be porosan el-csigázva egy előcsapat, míg a többiek 26-án és 28-án érkeznek meg városunkba.

— **Horvát himnusz** címen már multkor megemlékeztünk Králics Bálint s Vadla Mi-hály szelencei lelkész urak nyilatkozatáról, melyben a horvát himnusz elénekése ellen há-tározottan tiltakoztak. Mi a dolog után jártunk, mert nem utazunk annyira szen-zációkban, hogy valótan dolgokat szándé-kosan állítsunk, vagy azokat tudatosan fenn is tartjuk. S ezért most is készségesen ki-jelentjük, hogy a különben zajos éjjeli mu-latság nem folyt le olyformán, ahogy mi arról értesültünk. Volt ott ugyan cigányzene, ének is, toaszt után tuss is; játszották s énekeltek a magyar; a cigány intónálta a horvát himnuszt is: de hogy a lelkész urak ez utóbbit tüntetően énekeltek volna, arra senki sem emlékszik. Eszerint tárgy-talanná vált multkori közleményünk s csak sajnáljuk, hogy a bizonyára félreértésen ala-puló tudósítás lapunkba ebben a formájában belekerült. — Ugyanezt mondhatjuk »A kitessekkelt sógornó« című hi-rünkről is, mely ugyancsak két héttel ez-előtt lapunkban megjelent. Itt is kiszinezés-est állunk szemben. A tudósító mást írt, mint ahogy megtörtént; többet állított, mint amennyiről beszámolnia kellett volna. Erről a plébános ur maga győzött meg minket, ki az eset történetét személyesen előadva, toasztjának egész más értelmet adott, mint ahogy arról tudósítónk referált. Ezt is szí-vesen regisztráljuk; mert Kotter Márton mu-raszkósi plébános ur 32 évi itteni lelkész-kedése folyamán soha ágis is szerepet nem játszott s ezért most is természete s érzel-mei ellen cselekedett volna, ha toasztjában a magyarság ellen kirohanást intézett volna. A kellemetlenség ódiomat tehát könnyelmű tudósítónkra hárítjuk, ki meg nem fon-tolt soraival lapunkat diszkreditálta.

Szerkesztői üzenet.

Mindenható, Ne vegye rossz néven, ha közle-m-nyét nem adjuk közre. Plébánosával már annyiszor fogla-koztunk, hogy most ez egyszer békét hagyunk neki. Sorai-val nem akarunk ismétlésekbe bocsátkozni; mert tudvalevő dolgok: hogy amikor a szegedi csillagbörtönből haza jött, megrendelt mozsarakkal fogadták; hogy a templomban a magyar oktatás ellen prédikált; meg hogy milyen patent hazafi ó akkor, amikor vele a magyarság ügyének ártani akar. Hogy azonban a liberális misét kántor nélkül végzi, ez új dolog; ezért azonban felettes hatóságánál jelentse fel. Ott majd orvoslátra talál.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržanja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Drávavásárhely.

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sándora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na hrvatskom i mađarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:
Na celo leto 8 kor
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini brojevi koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i faj računaju.

Odgovorni urednik:
RHOSÓCZY ELEK

Glavni urednik:
BEZENHOFER MIHÁLY

Izdatelj i vlastnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Glasna jesen.

Svako leto jedanput dojde naprè ono vrème, da poljodolavec i svaki takov, koj se s gospodarstvom bavi, pobere sada doli od onoga truda, kojega je čez celo leto pretrpel. Komaj kak pokaže svoju glavicu lepa sijolica, već ide gazda vun na polje, da si priredi zemljicu, za ovo ili ono silje. A kaj je u jesen posejao, ono već u takvoj dobi pokaže sejaču, da po priliku česa se more nadjati, da dojde red na bratvu: ili se spuni ona goruča želja, s kojum svaki pojedini gazda čaka žetvu, ili mu prekriži račun, da mesto zrnja dobi praznu slamu. — Velika zaufanost vu gospodina Boga ga zato itak pomiri, da nezđvoji, ako je huda letina. — ako droben žitek neobrodi, celo svoje ufanje položi vu jesensku bratvu. Ako bar-em ona plati, onda je dobro.

Pri nas v Medjimurju, kak svi dobro znamo, je glavno silje kuruza. Ako čovek putuje čez celo Medjimurje, vidi lepe table rodnom pšenicom, lepim žitom, ali niti od nijednoga tuliko, kak kuruze. — Idimo makar v doljne ili v gornje Medjimurje, svigdi najdemo na stotino i stotino mekot s kuzumom posejane. — Osobito v doljnem Medjimurju je toga strahovito čuda. I v gornjem Medjimurju najdemo takova mesta, de ljudstvo najviše kuzumu pova, ali ne na tuliko, kak v doljnem. Osobito čakoski i drávavásárheljski hatar je taj, de se drobnoga žitka malo pova, ali s tim više kuruze.

Ako zememo letošnju kuružu bratvu, moremo reći da je hvala Bogu ne najhušja. — Jedni veliju, da je menje zraslo, kak lani. A jesu opet takovi, koji se dićiju, da više dobiju kak lani. — No, ne je moj cil, da štatistiku složim od letošnje bratve, koliko dobi jeden ili drugi; čista druga stvar me genula da par reči pišem našim dragim Medjimurcom, i to je ono veselje, ona radost, s kojim spravljaju naši gazdi svoju letinu pod krov.

Samo idimo jeden večer po vulici, pak čujemo, da na sve strani popěvljeju luščari. To je već — starinska — šega medjimurska, da kuzuzna bratva nesme minuti bez popěvke sused susedu, prijatelj prijatelju ide na pomoć, da se čim predi reši ovoga posla. — Nekoji navozi na škedenj kuruze, da je prestrašno gledati. Naravski, da v takvom mestu se mora i gazdarica pripraviti s dobrum večerjum, drugač se tri dni ne reši posla. — Dobre kelešice, malo droždjenke ili slivovice, fine jabuke same od sebe vabiju luščare. De ga toga né, tam se već okolo devete vure zéše luščarom, — jen i drugi se tuži, da ga glava boli, ili drugi zrok donese naprè, zbok kojega se mora dimo pašćiti. — Ali de je povoljna večerja, tam se najde i težakov dosta. — Stareši se spraviju pod kup, a mlajsina na vrhunc. I onda hajd s novinami naprè koj kaj zna. — Ki bolje zna lagati, vu većsim je pošćenju. — Sve po redu dojdou naprè svi občinari, koj je kakov, v kako-

vom je položaju s jednom rečjom rešetaju luščari sve, koje samo poznaju. — Da se već i toga navoljiju, dojde red na popěvku.

Najprije s popěvleju za volju starešim svete popěvke, kaj već znaju. — A onda pak se dospomenaju devojke ili dečki, da s popevleju najnovišu vižu od »mile grličice, dragoga goluba.« I ve sam došel do čila, kak i naslov kaže, kaj očem povedati. —

Imaju naši Medjimurci lépe, vugodne starinske pesme, koje je dragota poslušati. Pak ipak kaj čujemo? Čujemo vnoigiput one divje vlaške pesme, koje se pravomu medjimurcu nikak nedaju nutri vu vuhu. — Boliju ga vuha, da kaj takovoga čuje, kak: »Moja žena tri forinte dala.«; onda »Devetero štoke, sedemsto obloke.« Oh kak je to grdo! Pri ovih pesmah po navadi zateže se viža, kak da bi vože vlekeli po gutu. Oj, oi, dragi medjimurci, de ste vi to zmogli?

Bil sam jedanput vu Nagyfalu pri svojem prijatelju, ran, da su luščili kuružu. Da sam se k domu povrnul, sprevodil me moj prijatelj i med spomenkom našim dojdou naprè i medjumurske pesme. — Da smo se najbolje za to spominali, samo zapopěvleju vu blizini devojke, i to tak lépo, tak vugodno, da smo se obedva čudili i komaj naposlušali. — Arija je bila mađarska, a reči hrvatske. — Gdo nju je god složil, vrèden je hvale. —

Dragi medjimurci! Ve da je vrème za to, naj vam dojdou na pamet moje reči, da

Z A B A V A.

Coprnica u mulju.

Vörös Ilka je stala na balkonu svoga grada pak je gledala za liepim husarskim officinom, koj je po cesti jahal. Sad na krianju se obrne još jedan krat k gradu te mahajuć kapom pozdravlja još jedan krat, a ona mahanjem rubcom odzdravlja i kad ga je nestalo, vrati se ona lagano u svoje sobe.

Anda ipak! — Ona se je poslie smrti svoga prvoga muža u sebi zaklela, nikada više zamuz iti. Još danas ju zoni obhadjaju, kad pomisli na ona svoja mlada vremen, koja je morala sa svojim mužem Aladarom Vörösom kroz četirinajst miesecih sprovesti, punih paklenih mukah, kakove samo strastvena žena podnosi more, koja ljubi i vidi se zapostavljenom, jer ju je on varal počamši od prvog dana.

Danas se toga nema bojati. Laszlo ju nebude varal, on je vieran kak zlato. Ona ga je izprobalu čielu jednu godinu, jer tak je već dugo odkad ga ljubi i on nju. Ali ona je uvijek »Ne« rekla, a pri tom ga je pažljivo promatrala, svaki njegov pogled,

njegovu kretanju je opazivala, jeli se nebi na njem kaj premienilo, ako druga ženska u sobu dojde, jeli mu se oči nezasviete. Ljubomornost vidi oštro, ali ona nije nikaj opazila. Ne, — Laszlo je vieran!

Ona stane k obloku svoje sobe, koja je bila u stražnjem dielu grada te u kojoj je već pol godine stanovala. Njezina družina je glavami sterala nad tim njezinim hiorom, da si je baš taj trošan diel grada za stan izabrala, gde su u gradu mnogo liepše dobe i na liepšem mestu bile sa izgledom u vrt i u polja, dočim se iz njezinog stana, kroz male obločce je samo na zamuljeno jezerišće videlo, kojega se je svaki vugibal, jerbo je sve poždrlo, kaj je svojom nogom na njezinu prevarljivu površinu stupilo, jeli je to bil čoviek ili marše. Nikomu od družine pako nije na pamet došlo, da se iz njezinog obloka nevidi samo zamuljeno jezerišće, nego ako čoviek ima oštri vid i ciriveni turen dapače i črteni krovi kućah miesta Rozsahegy, gde su husari u garnizoni ležali a snjimi i njihov kapitan Laszlo.

Koliko krat je znala tu sedeti pri obloku i preko jezerišća gledati na turen te sanjariti svakojake sanje, liepe i gadne, iz kojih joj je prošlost iz groba u uha psikala: »Zar se još nisi opametila? Zar u tvo-

jem prvom zakonskom stališu nisi dosta trpela? Mužkarci su jedan kak drugi. Žene koje imadu tak vruću krv, kak ti, neka se nikak neženel!« — To je bil njezin, nesretnom prvom ženitvum izvučeni razum, koj je tako govoril.

Ali je srdce, koje ju je k Laszlo-u vleklo konačno preobladao, i sad, kad mu je ruku obečala, se je čutila sretnom. Ne — on nije bil kak su drugi, dosta dugo je sledila pamet, promišljavala i vagala. Sad zatvori oči i sanja. Sretni posmiešak joj je na ustih. A kad se je mislih i sanjarije riešila, nastalo je već i sumračje. Ona pogleda kroz oblok, tam na desno je lagano zapadalo sunce a izraven naprama njoj je ležal u večernjoj tami Rozsahegy.

Neizmerna želja za dragim ju obide, — da bi već tu bil opet, jer je obečal, da će večeras dojt i to ne po cesti, koja se je u velikom okrugu okolo jezerišća vlekla tak, da se je moralo po njoj do grada dvie ure jahati. Jednako od grada preko jezerišća je Rozsahegy ležal tako blizu, da bi čoviek mislil, rukom ga doseći. Dakako zamuljeno jezerišće je ležalo zmes, ali sad je bilo smrznjeno, jaka zima je preko njegovog ponora potegnula jaki i gladki led tak, da ga se nitko sada nije vugibal, dapače selska

začuvajte svoje starinske, prave medjimurske pesme, kak na primer: »Lépo poje ptica vuga« ili, »Prepelica prepeluje« i k tomu spodobne popévké, a ove druge zagorske, koje najviše naši hulaneri doneseju k nam, ostavite na stran. Njim čovek nemre, niti nesme zameriti, ar drugo neznaju, kajti su to njihove narodne pësme, ali to nikak nepaše medjimurskomu srdcu. — Bili su i budu takovi pjesniki, koji dobro poznaju misel i srčve medjimurske dévojke, ili junaka, kakove réci mu pašeju najbolje, i ovi po lépim, medjimurskim jeziku slažeju svoje popevke, najvećkrat na ariju magjarsku. — Poprimite dragi medjimurci takove pesme, kajti to je vugodno poslušati, i s tim najbolje začuvate svoj pravi medjimurski običaj. A ove druge »štóke« i »obloke« ostavite vlahom, naj se njim zdize srdce nad tim. — Naj si on popévlje od štókov kak je njemu drago. — Da kaj takvoga čujem, sam da mi nepoči mréna vu vuhí.

Dokončam svoje réci s tim, da kojega je rodila medjimurska majka, on naj popévlje ili magjarski, ili ako nezna jezika svoje domovine, naj si zapopévlje po svojem materinskim medjimurskim jeziku.

Kakti dabi bil pijan . . .

Kakti da bi bil pijan
Vu glavi mi se vrti,
A dobro znam, da nisam
Nego sam v žalosti.

Od velike zúhke tuge
Ves sam z bludjeni,
Strašne su to muke
Taki moram vmreti.

Mati draga je vumrla
Više nikog, neimam.
Mene samog ostavila
Z dvojití ja moram.

Ako ja ne vumrem laki
Srdce mi razpukne,
Gde si moja mila mati
Z ginula na grobje.

Hodi po me nemrem iti
Odnosi sobom mene,
Očém sad i ja vumreti
Ležati poleg tebe.

O nesrećna bila kuga
Nisi gledala na me,
Gde je sad moja majka
Nikaj nemari zame.

Neče dojfi niti pome
Nije ona više ziva,
V zemlji nutri prhne
K mica nju pokriva.

Kaj si očem ja pomoći
Nemam mater vezda,
Bogu se oču pomoliti
Nek mi ziviš lekka.

Štromar.

Drugač je ně.

Ako ste me ostavile
Pomoći si nemrem;
Preobrnule se želje
V zeti vas nemrem.

Male škatulke lépe,
Z bogom i ta želja
Mile visoke tenke,
Nemam ja veselja.

Jedna spi na grobju,
Druga pak me neče,
Nemislím više nanju
Zakaj me pretéče.

Kaj pak sada lépa ti!
I ona dušna želja
Gde su krotke misli
Tajnoga življena.

Zaboravi mila mene
Živi živo kak i ja,
Preveć mislim za te
Rad sam te imal ja.

Štromar.

KAJ JE NOVOGA?

— **Tolvajstvo.** V Récicsu se pripetilo ove dneve, da je Pete Šandor, koponar došel v krmču za stana prosit. I krmčar mu je dopustil, da si slobodno prespi v škednju. Kak si je legel, za čas čuje, da mu nešči šlafari pod glavom. — Koponar se odmah prebudil, i onda je videl, da tri lopovi stojiju pred njim, z med kojih je jeden zgrabil za revolver, kojega je Pete skril pod glavu. Koponar je na to hitro skočil gori, i lopovi su se od toga, tak prestrašili, da su odmah pobegli, — i po putu strélali, da je nebi što bantual. Prošloga tjedna su žandari vlovili ove lopove, i to Oláh György, Oláh Marton i Oláh Aranka cigane, koji su šteli porobiti koponara.

— **Lifranje marhe.** Letos, da je velika suša na tuliko donesla naše gazde, da su vu najvećšoj sili za krmu, vidimo to, da se na naše sème potrudí vnogo taljanov. Ovi kupujeju po celóm Medjimurju govodsku marhu, osobito lépe telice. Pak zakaj? Samo zato, jerbo je v Taljanskim još slabo povanje govodske marhe. — I ve si očéju pribaviti pri nas lépu marhu, da vidiju, da smo v sili, da zbog krmé presiljeni smo prodati kak najviše. — Naše gazde presili ova nevolja, da sprodaju sve, kaj nemreju prehraniti čez zimu. Jer letos tak stoji stvar, da se svaki leca od zime, s čim prehrani marhu, za koju se skrbljiven i dober gazda bolje brini, kak sam zase. — Stoput je le-

zi dojtí do kruha kak do krmé. Poleg toga svaki riva svoje marše na prodaju, samo da nebu gledal stradanje némoga živinčeta. Od jedne strani, ako tak zememo, — je dobro, da dojdú na naše sejme taljani. Barem natiraju čénu marhi. Ako ga njih nebi bilo, borme bi moral vnogi i vnogi čovek pod nikaj prodati, bolje rekuć potepsti marše. Kajti naši mesari su ne tak milostivnoga srdca ljudí, da preplatiju marše, nego da za s čim faleše peneze dojdú do mesa, koje onda za drage peneze sečeju ljudem. — Poleg njih bi moral čovek pod nikaj dati svoje blago. — Proti ovim je jako dobra obramba taljan. — On plati, samo da do dobrogá maršeta dojde. Ali po drugoj strani je to opet veliki kvar za nas. — Odneseju nam najlepšu marhu, tak budu naši medjimurci presiljeni na protuletje v Zagorje iti po telice ili krave. — Zbog toga se pripetilo v Tolni na sejmu, da su »pretešterali«, kak naši ljudi veliju — taljanom govodsku marhu kupovati. Tam su koršmili (živinari) samo za takovu marhu dopustili pašuš napraviti, za koje je dokazano — kak to i sam zakon zahtéva — da je barem četerdeset dni stalo na jednom mestu. — To je tak volju zelo taljanom od trgovine, da več nigdar nejdu v Tolnu na sejam.

— **Minula je velika muštra.** 18. september je jako glasoviti den bil za naše soldate, koji su letos okolo Veszpréma švicali de se obdržavala velika muštra. Na jezere i jezere ljudi borilo se tam, koj bi bil jakši. Kak čitamo, letošnja velika muštra je magjarskim honvedom donesla venec na čelo. Ne samo pešči, nego i honvedski kojneniki su se izvrstno ponašali. — 18-ga predpoldan ob 9 vur 25 minut je dal kralj dolí puhati veliku muštru, s kojum prilikom je lepo pohvalil sve kommandante, zapovednike, da su se jako dobro i vitézko ponašali. A več popoldan ob 2 vuri je vuni bil na kolodvoru, da odputuje z Veszpréma v Budimsku kraljevsku palaču.

Kak pišeju jedne orsačke novine, još on den je došlo stopetdeset posebnih čugov, koji su ne menje kak 85 jezer soldatov od-

dieca su se u svojih igrah i sklizanjem po njem zabavljala; dobar sklizač na svojih sklizačnicah je iz Rozsahegya do grada se lahko za pol ure dosklizati mogel. Ona opet zatvori oči te si predstavlja, kak se vitka Laszlóva osoba na svojih sklizačnicah svetlosti iz obloka grada, koja je na zamuljeno jezerišče svoje trakove hitala, približava. I u toj opet sanjariji je prečula kucanje na vratih te se je okrenula stoprv, kad je začula, da netko otvara vrata.

»Kaj je Janos?« — zapita u sobu stupivšega pozlušnika.

»Nieka stranjska gospa je vani« — izviesti poslužnik — »ja ju nepoznam, akoprem na deset milj u okrugu poznám sve ljude ciele okolice . . .«

»Dobro, dobro« — pretrgne ga gospodja — »pusti ju k-meni. Pak onda još nekaj! Jeli muljsko jezerišče zmržnjeno?«

Začudjen nad tim pitanjem samo ju je gledal a zatim odgovori: »No, i ja mislim da je pri toj zimi smržnjeno, em od zime drvo puca; po svoj prilici je ta kaluža do dna smržnjena, te se pred Marcijušom ili Aprilom neće odmrznuti. Na njezinoj površini se može plesati, dakako na cielej ne, znadu Njihova milost, tamo, gde je u dub-

lini coprnčina palača, tam se nikada nesmrzne — nikada!«

Ona je to miesto poznala o kojem je Janos govoril, valjda je onde u dubljini bil kakov topli zviranjek. Praznovieni puk je to držal za čopriju a na dnu te kaluže sedi strašna coprnica sa dugemi rukami, kojimi svakoga, koj joj se prebliži zagrlí i dole k sebi u svoju palaču potegne.

Janos bi dalje bil pripoviedal; s coprnici u mulju je najradje pripoviedal, ali gospodja mu je dala rukom znamenje, da može odti. Malo zatim stupi u sobu ona stran ska gospa, Ilka ju je duže promatrala, kak da joj je poznata, akoprem ju sigurno nikada nije videla. O tom nije imala vrie, mena promišljavati, jer čim se je Janos koj ju je u sobu dopelal odtuda odstranil prije nego se je na ponudjeni stolac sela, zapita gospodju Vörös Ilku: »Jeli je to istina, da ste vi zaručnica Laszlóva?«

Ilka je pri tom pitanju čutila, kak joj se srdce stišće. Ona bi bila skočila, bila bi stranjskoj rukom usta začepila, samo da neizide iz njih rieć, koja bi mogla njezinu sreću razpršiti, ali poslie stavljenog pitanja sa strane stranjske, ona nije zmogla rieći. Bez rieći, od ljubavne boli razderanim srdcem poslušala je stranjsku pripoviedati, da

Laszlo za pravo nju ljubi a ne Ilku, a kada joj je stranjska još predala list, koj je bil na stranjsku pisani a u kojem je Ilka čistom sigurnostju prepoznala Laszlóvo pismo, a list je bil jedva prije osam dni pisani, zamaglilo joj se je, kad je na koncu pročitala: . . . »pak anda budi pametna pak se povdaj kad drugičje nije moguće. Mi obodvoje smo siromašni te je radi toga med nami ženitva nemoguća. Ja ću na skoro drugu oženiti, bogatu zemeljsku gospodju, ali ti zato nesmiješ biti ljubomorna, jer moje srdce je tvoje — i jedino tvoje do smrći!«

»Ali ja neću, da on drugu oženi« — veli stranjska — »ja to neću, pak makar ju niti ljubil nebude, medjutim ja to niti nevierujem. Vi ste tako ljubezna i tako liepa« — tim očima mieri Ilku od glave do petah — »tako ste mlada i liepa, a on vas hoće prevariti, on je licumierac kak svi mužkarci, a ja ga za to ipak ljubim!«

»Ja ga neću za muža uzeti« — veli Ilka — »to vam prisizem! — Ali sada molim vas ostavite me! Idite! — Idite!«

I opet je bila gospodja Vörös Ilka sama sa svojimi misli u svojoj sobici. Meka-nički stupi k-obloku. Sunce je posve zapaló

peljali proti domu. K tomu dodaneju novine, da niti na jednoj velikoj muštri je ne bilo tak malo ranjenih, maródi, kak letos.

A mi se veselimo, da vidimo naše junake i rezerviste, mlade i stare dimo se zdravo povrnuti. Siromaski rezervista, komaj se vćakal, da se hiti opet v krilu svoje matere, žene, osobito svoje male detice, koji su s ležkim srcem čakali japeka, da dojde dimo. — Ne vnoga žena je zdihavala za svojim mužom. Koj se okolo Veszpréma ekzerciral. — Morti bi mu svaki den spekla tečne, flae gibanice, da se najé, ali jaj, da je dalko Veszprém. Ne moći do njega. A on se siromak guti s komisom i cusravom juhom.

No, ve su svi doma. Daj njim bog srećno živet!

— **Kak se trži letošnje vino?** Već zdavnja je ne zraslo tuliko vina kak letos. Istina, da je ćuda i pod zlo došlo, spokalo, sprhnelo jagodinje, ali zato se moremo nadjati dobre bratve. Vinski trgovci već hodiju po goricah moćta kupuvat, ali tak malu cenu obećaju, da se gorićni gazdi v krej obraćaju od njih. — Istina, s početka bude za fal cenu morali tržiti, osobito, koji nemaju dosta pusude, ali koj bu mogel znjim čakati, on bu srećen, cena skoći gori.

— **Novo leto.** 26 i 27-ga septembra obslužavaju židovi novo leto, tak zvani Roš Hašono svetek. Poleg njihovoga računa je ovo leto 5 jezer šest sto šesdeset i deveto. Na ovo dneve budu svi židovski štacuni zaprti. Na oktobra 5-ga opadne Jam Kipur, tak zvani dugi postni den, a 10-ga, 11., 17 i 18-ga pak šatorski svetki.

— **Ćemerne gobe.** Iz Lendave pišeu, da se Gönc Vendela najstareši sin iz Felsőszenterzsébet ove dneve vun spravit na polje i tam vnogo gobe nabral i dimo nesel. — Göncova žena je zloga večerju napravila, tak da se ćela familija najela. Po večerji se najpredi Gönc Vendelova punica, 75 let stara žena tužila, da njoj je zlo. Skup se zrušila, obraz njoj je začrnel, strašni krći su nju prijeli, i za tri vure po tim je strašnum mukum vumrla. Zatim su se

ostali tužili, da njim je zlo prispelo, ali ove su ipak oslobodili od smrti.

— **Kćer tatarskoga kana.** Kak z Pétergrada pišeu, v ruskim Baku se grozen dogodjaj pripetil, kaj malo da ćitamo. Tam živi jeden tatarski vojvoda, kan, koj je imel jednu lěpu ćerku, koja je bila zarućena s jednim tatarskim hercegom. — Ova kćerka se prekoređnu zaljubila v jednog mladoga slugu njénoga oca. Jeden večer se odpravil otec vun na vrt, i tam je našel na jednoj stolici sedeti slugu, a v krilu drži njegovu lěpu ćerku — koju je ran onda nagovarjal sluga, da naj ostavi oca i hercega, svojega zarućnika i naj skoći z njim v ukrainsku pušćinu. — Otec je onda nikaj ne rekel kćerki, nego je odmah pozval svoju rodbinu na sednicu, na kojoj s i kćerku jednoglasno na smrt odsudili, zakaj je špota donesla na glavu familije. Jeden zidarski detić iz Baku pripoveda, kak s groznim načinom su nju poslali na drugi svēt. Jednoga dneva su došli k ovomu zidaru tri mužkarci, s larfami na obrazu, pograbili ga, zavezali mu oči, i v jednu prelěpu svetlu palaću peljali, da su ga presilili, da zazidje jednu blědu, ali jako lěpu devojćicu. Da je zidar svoj posel zvršil, onda su mu porinuli v šaku sto rubelo, i zapovedali mu, da za 24 vure ostavi Baku mesto, drugać ga zakoleju. —

Ve navěk pred menom stoji tēmen obraz one lěpe devojke, — pripovēda zidar v Petergradu — navěk su pred menom njēne suznate oči, s kojimi me gledala, i tužno javkanje, zuhke rēći, s kojimi se molila svojim faharom, da naj se njoj smiluteju. —

Zidarski detić je još on dēn tak dugo hodil, dok je nē došel do one hiže, da se to pripetilo, a zatim javil ćelu stvar redarstvu. Redarstvo je odmah podignulo iztragu, ali nećemurnjaki su sva znamenja skrili, koje bi dopeljalo na trag, samo na podu se malo pozna, da su tam nē zdavnja zidarsko delo vršili.

— **Kolera v Petergradu.** Iz Petergrada javiju da se prošli tjedn po ćelom varašu rez širila ćovećja kuga. Jeden den

je sedemdeset ljudi vumrlo. Društvo Ćrćenoga Križa je sve sile upotřebilo, da se braniju proti kugi i dvesto ćetrdeset jezer korun aldovalo na same barake, da siromaske betežnike vraćiju, najviše s vrućim lehom. — Od potlam, kak je kuga vun vudrila je 7 jezer ljudi zbetežalo v Ruskim, z međ kojih je nē menie, kak tri jezere dvē sto vumrlo.

— **Obesil se.** Hajmási György iz Ke-recsenja se vun spravit svojom familijum v gorice. Proti večeru su se ovi dimo odpravili, a on je nutri odišel v klēt i obesil se za jen drot. — Na sreću su ga odmah spazili i oživeli. Hajmási je svega skup 28 let star, ima mladu ženu i dvoje male dece. — Kaj ga nagnalo na to, nē znati.

— **Kuliko je učiteljov i škol v Zalavarmegiji?** Poleg izkaza kraljevskoga inspektora, v našoj varmegiji je za ovo vrēme 7 sto 88 učiteljov, koji v 4 sto 48 školah vućiju.

— **Bugarski knez v Budinpeštu.** Ferdinand bugarski knez je ove minuće dane svojom ženom Eleonorom u Budinpeštu pri našim kralju kakti gost hodil. Kneza su z velikim paradom primili na kolodvoru, gde su Józef nadherceg, Augusta nadhercega i drugi velikaši čekali kraljevskoga gosta. 24-ga septembra su se obedvė gosti iz Budimpešta odputovali.

Nekaj za kratek ćas.

Orsaćki sudec zaprt.

Jaj, tak već i orsaćkoga sudca zapreju! zakrići v kavani jen gost, koj rēdko da ima novine v rukaj.

Kak to? — pitaju ga na jenput svi, koji su sedeli okolo njega.

Kak to prosim ponizno, im tu stoji v novinah, da »Njegova excellencija već više dni nemre ostaviti svoju hižu!«

Zove ga domovina.

Asszon, feleség! — — obimi me još einkrat! Mene ga zove domovina! Gatt iber de Welt! Abaleszkém, hova rohansz, kam bežis?

Asszon, ne jöngitsél mojecha težko srdce! Mendjek, i spunim mojecha soldaćki dužnost i cahle mojecha — soldaćki porcion!

Oćivesten odgovor.

Herceg Hohenlohe je jedenput veliku vadasiju držal v Erdélyu, na koju je magjarskih velikašov pozval.

Jenput po vadasiji su se zišli skup njegovi gosti, i počeli spominati od pustolovine hercega. Da su se najbolje spominali od njega, samo stupi knjim z šume herceg, na kaj su svi najenput vtihnuli. —

Hercegu se to malo ćudno vidlo, i veli jednomu magnašu: Kaj nē, vi ste se ve ran z mene zasmehavali i norca delali:?

Ne, herceg — veli magnaš, koj je bil navěk odprtoga srdca — nego to je istina, da sam ja nekaj smēšnoga rekel od Vas. —

Slobodno i meni povēte, kaj — veli herceg.

Naš prijatelj — veli njegov pajdaš — je rekel, da je Bog z hercega magjara štel stvoriti, pak se je brćas zagledal, da je delal, i mesto magjara je stvoril nēmca.

Hercegu se dopala ova iskrenost i sam se je smejal nad šalom, — bez toga, da bi mu najmenje žal bilo.

Laži Tomaš.

te je nastala tmina vani nad zamuljenim jezerišćem i u njezinom srdcu.

Prošlo je! Sve je prošlo! — Ona se rukom prebriše po ćelu, a kaj će sada dojti? Kakova će biti budućnost? Tmurni dani i strašne noći kroz ćieli život, — a ona je bila još tak mlada; kako dugo će to još trajati, dok smrt dojde te ju oslobodi. Kad je ćoviek dva krat prevaren, onda se više nemože ufati. A bez ufanja onak samo živet? — Kćemu bez ufanja život? — Ona na ovom svietu nema nikaj više iskati. —

Nikaj više? — Ipak još jedno — osvetu!

Hitro hiti si na ledja veliki rubac, metne na glavu kapu, zatim ugasi u sobi svieću, odsulja se tiho po prstih dole u dvor, kak kakova tatica, nitko ju na tom putu nije srel, nitko nije videl, kak je u štali uzela veliki lampaš, vužgala ga i pod veliki rubac sakrila; zatim je išla do zamuljenog jezerišća, preko kojega je već tamna noć lebdila.

Onde, gde je u dublini palaća kalužne coprnice, tamno je postala. Sve na okolo bilo je u tmimi videti, kakti sniežno umrženjeno tlo, a samo to miesto se je u tmimi videlo kak dosta veliki crni okrug, jer nije

bilo smrznuo. Tu na kraju tog crnog okrug je kakti kakov pilj stala razvietljeni lampaš u vis držeća. Vrieme je prohadjalo, mrzli sever je puhal, ali ona si stoga nije nikaj ćinila.

Sad je dohadjal! Kroz tamnu noć je videla nejasno oblik njegovog vitkog tiela, kako se na svojih sanjalih sve više varavoj svietlosti lampaša približava, na jedan krat krik, ona je glas dobro poznala, onda grglanje, kak da se lko utaplja a zatim duboka tišina. —

Ona sad hiti goreći lampaš u bezdno kaluže i gleda, kak svietlost istoga sve dublje pada i ugasnuje, dok posve ugasne, a zatim skoći i ona za lampašom te je u vodi nestane.

Poslie tog dogodjaja se nikada nikaj nije ćulo niti o Laszlo-u niti o liepoj Ilki, a niti njihova tiela nisu bila nikada najdena. Je, — coprnica zamuljenog jezerišća svoje žrtve nepovraća.

Ali još i danas se u onoj okolici pripovieda o tom smrtinom putu prije rećenih dviuh mladih zaljubljenih.

Em. Kollay.

Gabona árák. — Ciena žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	20 50—
Rozs	Hrż	15 00—
Arpa	Ječmen	14 20—
Zab	Zob	15 00—
Kukoricza uj	Kuruza nova	14 20—
Fehér bab uj	Grah bel	16 50—
Sárga bab	» žuti	14 20—
Vegyes bab	» zinešan	14 00—
Kendermag	Konopljeno seme	20 00—
Lenmag	Len	21 00—
Tökmag	Koščice	20 50—
Bükköny	Grahorka	15 00—

**Görcsillapító és szélhajtó
hódanycsöppek**

1844. óta elismert legjobb háziszser az étvágy emelésére és az emésztés előmozdítására.

Egy üveg ára 1 kor.

Kevesebb mint 2 üveg (ládával együtt 2 K. 50 fill. utánvétellel) nem küldhető. Kapható:

BITNER GYULA, gyógyszerárban
GLOGNITZ (Alsó-Ausztria.)

Vadászok figyelmébe.

fégyverek, revolverek
30—50 százalékka

olcsóbban kaphatók nálam, mintha másutt részletfizetésre vásárolna.

Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzőket.

Halászi, vadászati, torna, vivó és egyéb felszerelésekből állandóan dús raktár.

Földes L.

fégyver és sportcikkek üzlete.
Budapest, II. Rákóczy-ut 6.
Naponta 100 csomagot küldök vidékre.
20 koronán aluli rendelések, csakis a pénz előzetes beküldése mellett eszközölhetők.

607 37—52

ELSŐ-MGYAR-HANGLEMEZ-GYÁR

KITUNÓ
GRAMOFONOK és HANGJEGYLEMEZEK

Kaphatók:
GRÁNER TESTVÉREKNÉL
Csáktornyan.

A szépség egyik főkélléke a szép arcbőr.
Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni a

FÖLDES-féle

Margit-Créme

csodás hatású arckenőcs használata által.

A Margit-crème egy rendkívül finom, kellemes szíkosága, gyorsan felszívódó, kedves illatú vegyszer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behizelgi magát; a bőrnek rögtön kellemes puha bársonyszerű tapintatot ad, 10—20 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt. Nyomatlanul eltüntet seplőt, májfoltot és mindennemű bőrtisztatlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen krémnek, hogy a bőrt nem teszi száros tapintatuvá fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg, annak fényt, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt táplálja, mitől az gyermeked üdeséget, teltséget, bársonyszerű puhaságot és kellemes tapintatot nyer.

Legényegesebb előnye, hogy higányt, őmot nem tartalmaz és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 K., kis tégelynek 1 K. Margit-szappan 70 fill., Margit-puder K. 1-20. Margit fogpép 1 K., Arcviz 1 K.

Készíti: **Földes Kelemen** gyógyszerész Aradon.

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek.

Kapható: **CSÁKTORNYÁN PETHŐ JENŐ** gyógytárban.

846 3-26

PÉNZZT

ne adjon addig **szőlőoltvány** vagy **vesszőért**, míg nagy képes árjegyzőket nem kérte be melyet **ingyen és bérmentve** küldök.

Gyökeres és sima oltványokból, **DE-LAVARE** sima és gyökeres, továbbá **európai** sima és gyökeres **vesszőből** 1 1/2 millió készlet. Pontos kiszolgálásról és anyagom jószágáról ezer és ezer elismerő levél tanuskodik. Czím: **SZÜCS SÁNDOR FIA'** szőlőtelepe, **BIHARDIÓSZEG.**

IRDETÉSEK

felvétetnek
e lap kiadóhivatalában.

LEGJOBB
aczelöntvényeket
892 3—3 és
lágýöntvényeket
szállít gyorsan és olcsón

Gugler és forray
Budapest, V., Váci-ut 162.

Pollák Bernát
órás és ékszerész
Varázdin, ferencz József-ter.

A mosás akár a táncz, Fáradságba nem kerül, **Schicht szappant** ha használ, Még szíved is örül.

Schicht szarvasszappana csodálatos, hathatós tisztítóerejét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok leg gondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana kiméli a kezeket és a fehéremutit! Megtakarít fáradságot és veszőséget! kiméli ennél fogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát! Tisztasága **30.000 koronával** szavatoltatik.

Keil-Lakk

legkitünőbb mázólo szer puha padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 90 fillér.
Keil-féle aranyfénymáz képkereteknek 40 fillér.
Keil-féle szalmakalapfesték minden színben.

833 6—6

Mindenkor kaphatók.

Heinrich Miksa cégnél Csáktornyan. — Horvát A. Varazsdon

A ki a
Tolnai Világlapját

hetenkint 24 filléért megveszi

Strausz Sándor

könyvkereskedésében Osáktornyan

az ajándéku kapja

(a behetés csekély megtérítése ellenében)
a 240 koronát érő (8 kötetes)

Világtörténelmet.

Páratlan diszkötés.

Az első kötet tartalma:

A francia forradalom

425 oldalon számtalan képpel.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők,
úszító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
aszénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapátók, szecsavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egystemes
acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Bohn M. és társai

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e
szakmában Ausztria-Magyarországon a

Bohn-féle téglagyárak

824 NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Alapított 1864. — Legelőkelőbb referenciák. — Alapított 1864.

50 millió évi gyártás.

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserpekből

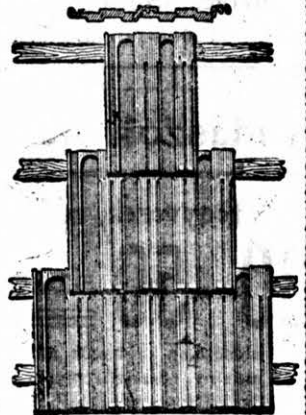
VASOXYD ternészetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcse-
repek. Legelőcsőbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindai gyártmány.
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő cserép 272 sz.

ZSOMBOLYAI GYÁRTMÁNY.
Szab. biztonsági pr'ssell átfedő cserép 253 sz.

A legkapósabb

politikai

napilap:

„AZ UJSÁG“

Főmuukatársak:

Herceg Ferenc, Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Kozma Andor, Mikszáth Kálmán.

Felelős szerkesztő: GAJARI ÖDÖN.

Társszerkesztő: Dr. ÁGAI BÉLA.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	28 kor. — fill.
Fél évre	14 " — "
Negyed évre	7 " — "
Egy hónapra	2 " 40 "

Hetenkint ASSZONY- és GYERMEK melléklet.

Megrendelő cím:

„AZ UJSÁG“ kiadóhivatala

840 1—4

Budapest, Rákóczi-ut 54.

„AZ UJSÁG“ olvasóterme a vidékről a fővárosba érkező előfizetőinek rendelkezésére áll.